

Financijski zdravstveni pokazatelji prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa - središnje istraživanje Odjela za zdravstvenu ekonomiku Službe za javno zdravstvo HZJZ-a

Financial Health Care Indicators According to System of Health Accounts Methodology – Central Research Topic of Department for Health Economics, Public Health Service, CNIPH

Ana Ivičević Uhernik

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Sažetak Od 2012. godine Odjel za zdravstvenu ekonomiku Službe za javno zdravstvo HZJZ-a provodi istraživanje financijskih zdravstvenih pokazatelja prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa u RH. Dosad su objavljeni preliminarni podaci za 2011. godinu, a u tijeku je prikupljanje podataka za 2012. godinu. Podaci o izdacima za zdravstvo prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa omogućuju transparentan uvid u strukturu zdravstvene potrošnje u RH te usporedbu s podacima drugih zemalja.

Ključne riječi: financijski zdravstveni pokazatelji, Sustav zdravstvenih računa, Hrvatska

Abstract Since 2012 Department for Health Economics within Public Health Service, CNIPH, has been conducting research on monetary health care indicators according to System of Health Accounts methodology. So far preliminary data for 2011 were published and collection of the data for 2012 is currently in course. Data on health care expenditures according to System of Health Accounts methodology provide transparent insight into the structure of health care expenditures in Croatia and enable comparison with data from other countries.

Key words: financial health care indicators, System of Health Accounts, Croatia

Od 2012. godine uloga nositelja službene nefinancijske zdravstvene statistike Službe za javno zdravstvo proširena je i na područje financijske zdravstvene statistike. U skladu sa zahtjevima

Statističkog ureda EU (Eurostat-a) i Svjetske zdravstvene organizacije, u RH je 2012. godine po prvi put provedeno službeno statističko istraživanje financijskih zdravstvenih pokazatelja prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa 1.0 (System of Health Accounts 1.0) te je ovo istraživanje postalo središnje istraživanje novoosnovanog Odjela za zdravstvenu ekonomiku Službe za javno zdravstvo.

Sustav zdravstvenih računa standardizirana je metodologija koja obuhvaća niz detaljnih i preciznih klasifikacija različitih dionika i funkcija u zdravstvu čijim se kombiniranjem u tablicama i unosom pripadajućih izdataka dobiva pregled strukture zdravstvene potrošnje.

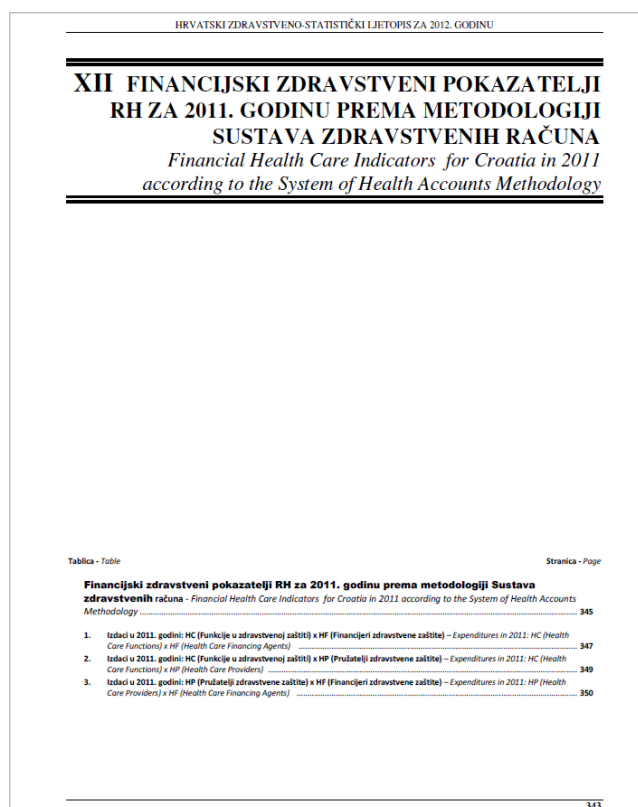
Osnovne tri dimenzije zdravstva prema toj metodologiji su:

- funkcije zdravstvene zaštite (Health care functions - HC)
- pružatelji zdravstvene zaštite (Health care providers - HP)
- financijeri zdravstvene zaštite (Health care financing agents - HF)

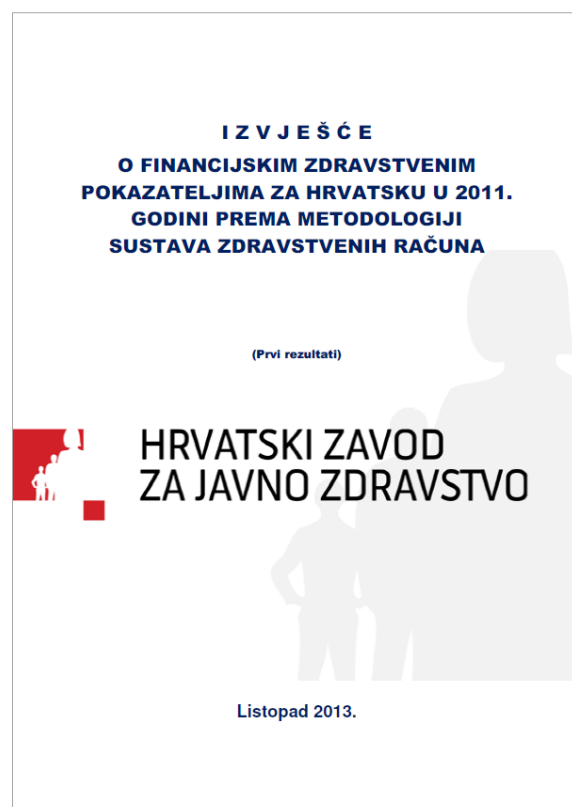
Njihovim kombiniranjem nastaju tri osnovne tablice na temelju kojih je započelo uvođenje ovog istraživanja u RH. Kao izvještajne jedinice, uz suglasnost Ministarstva zdravlja, određene su ustanove koje su prepoznate kao financijeri zdravstvenih usluga prema ovoj metodologiji: HZZO (posebno za obvezno i dopunsko osiguranje), Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo obrane, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo financija (za podatke o izdacima jedinica lokalne samouprave), Ministarstvo socijalne politike i mladih (počevši s podacima za 2012. godinu), županije i Grad Zagreb, privatna zdravstvena osiguranja te Državni zavod za statistiku (za podatke iz Ankete o potrošnji kućanstava). Istraživanje je uvršteno u Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti RH za 2012. godinu, čime je postalo službeno i obvezujuće za izvještajne jedinice. U svibnju 2012. godine održana je radionica za predstavnike izvještajnih jedinica o metodologiji iskazivanja izdataka za zdravstvene usluge te popunjavanju elektroničkih

izvještajnih obrazaca. Potom se pristupilo prikupljanju podataka za 2011. godinu, pri čemu je osigurana stručna pomoć izvještajnim jedinicama pri ispunjavanju obrazaca. Nakon završetka prikupljanja, kontrole kvalitete te obrade tablica i spajanja podataka, preliminarni podaci dostavljeni su Eurostat-u i Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji te objavljeni u Poglavlju XII Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2012. godinu (Slika 1.) i Izvješću o financijskim zdravstvenim pokazateljima za Hrvatsku u 2011. godini prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa (Slika 2.) (obje publikacije dostupne su na internetskim stranicama HZJZ-a).

Slika 1. Naslovnica Poglavlja XII u Hrvatskom zdravstveno-statističkom ljetopisu za 2012. godinu

Slika 2. Naslovnica Izvješća o financijskim zdravstvenim pokazateljima za Hrvatsku u 2011. godini prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa

Trenutno je u tijeku druga faza postupka validacije podataka od strane Eurostat-a, po čijem dovršetku će biti objavljeni i konačni podaci za 2011. godinu. U međuvremenu, u tijeku je prikupljanje podataka od izvještajnih jedinica za 2012. godinu (također temeljem uvrštenja ovog istraživanja u Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti RH za 2013. godinu). Za 2014. godinu planiran je početak prikupljanja podataka za dodatne dvije tablice te prelazak na izmijenjenu metodologiju u skladu s novim izdanjem Sustava zdravstvenih računa. Naime, prvu publikaciju s opisom metodologije pod nazivom Sustav zdravstvenih računa objavila je Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) 2000. godine (System of Health Accounts 1.0), međutim 2011. godine objavljeno je drugo izmijenjeno izdanje (System of Health Accounts 2011 Edition) u čijoj su pripremi sudjelovali i Eurostat i Svjetska zdravstvena organizacija, s obzirom da su prihvatili tu metodologiju za svoja izvješća o financijskim zdravstvenim pokazateljima. Počevši s podacima za 2013. godinu koje ćemo prikupljati tijekom 2014. godine, Eurostat i Svjetska zdravstvena organizacija zatražili su korištenje izmijenjene metodologije u skladu s drugim izdanjem Sustava zdravstvenih računa 2011.

U daljnjoj perspektivi razvoja ovog istraživanja u budućnosti postoji i mogućnost prikupljanja podataka o izdacima prema dodatnim kategorijama kao što su skupine stanovništva prema dobi, spolu, socioekonomskom statusu ili pak prema određenim bolestima i stanjima, međutim to će ovisiti o mogućnostima informatičkog sustava u izvještajnim jedinicama, kao i o raspoloživim resursima.

Podaci iskazani putem metodologije Sustava zdravstvenih računa pružaju transparentan uvid u strukturu zdravstvene potrošnje te se mogu primijeniti za evaluaciju i planiranje u zdravstvu, posebno uzevši u obzir da su međunarodno usporedivi, a kompatibilni su i sa statističkim

pokazateljima iz drugih područja, primjerice ekonomije. Velik broj zemalja u Europi i svijetu započeo je praćenje pokazatelja prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa te dostavlja te podatke međunarodnim organizacijama koje ih objavljuju i na taj način olakšavaju usporedbu strukture zdravstvene potrošnje u različitim zemljama. Prikupljanje podataka za niz godina ujedno omogućuje praćenje promjena i trendova u izdacima za zdravstvo. Na temelju tih podataka može se ocijeniti postojeće stanje, kao i planirati promjene s ciljem unaprjeđenja zdravstvenog sustava.